

SINGAPORE – Economisch bericht 3de trimester 2008

1. Algemeen overzicht
2. Algemene economische situatie in het 3de trimester 2008
3. Overzicht per sector en actualiteit
4. Buitenlandse handel
5. Investerings
6. Nuttige e-mail adressen en websites

1. Algemeen overzicht

Bevolking: 4,84 miljoen inwoners (waarvan 1 miljoen niet-residenten)
Oppervlakte: 707 km² (4,4 x de oppervlakte van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)
BNP: 243,17 miljard SGD (114,7 miljard EUR - ongeveer 1/3 van dat van België)
BNP/inwoner: 52.994 SGD (25.000 EUR - hoogste van Azië na Japan)
Gemiddelde reële groei tussen 1960-2007: 7,7%
Gemiddelde wisselkoers laatste week oktober 2008: 1 EUR = 1,94 Singapore Dollar (SGD)

Singapore biedt een bevoorrechte toegang tot handel en investering in Azië:

- Strategische ligging op de Straat van Malacca, de drukste maritieme weg ter wereld
- Een van de meest vrije en competitieve commerciële omgevingen ter wereld
- Uitstekende infrastructuren
- Goed opgeleide Engelstalige arbeidskrachten
- Stabiel en corruptievrij juridisch en politiek kader
- Veilige en comfortabele levensomgeving
- Kruispunt van bevolkingen van Chinese, Maleisische, Indische en Westerse afkomst.

De economische ontwikkeling van Singapore sinds haar onafhankelijkheid is werkelijk een "success-story". De uitzonderlijke economische groei van Singapore is te danken aan haar capaciteit om zich voortdurend te hernieuwen en om zich verder te specialiseren. Zoals in België, overheersen diensten de Singaporese economie (65,9%). Over de laatste tien jaar heeft Singapore grondige structurele hervormingen doorgevoerd om de uitdagingen van de toenemende globalisering en van de regionale concurrentie aan te gaan:

- Verdere liberalisering: verlaging van de fiscaliteit, flexibilisering van de arbeid, privatisering
- Exportdiversificatie en promotie van activiteiten met een hoge toegevoegde waarde, door belangrijke investeringen in R&D
- Uitbreiding van de interne markt (van 4,8 miljoen inwoners vandaag tot 6,5 in 2050) en internationalisering van haar bedrijven.

2. Globale economische situatie in het 3de trimester 2008

Groeivoet					
	2006	2007	2008		
			1 ^{ste} T	2 ^{de} T	3 ^{de} T schattingen
PNB	8,2	7,7	7	2,3	- 0,5
Industrie	11,9	5,8	13,1	- 4,9	- 11,5
Bouw	3,6	20,3	16,9	19,8	7,8
Diensten	7,5	8,1	7,7	7	6,1

Vergelijking met dezelfde periode een jaar vroeger, in % van het BNP

De Singaporese economie, één van de meest open ter wereld, werd aangetast door een vertraging van de mondiale vraag nog voor de financiële crisis losbarstte.

Na de sterke reductie van de groei in het 2de trimester, registreerde de stadstaat in het 3de trimester een negatieve groei en dit voor de eerste keer sedert 2001. Na Nieuw-Zeeland, werd Singapore zo het tweede land van de Asia-Pacific dat een technische recessie kende (2 opeenvolgende trimesters met een groeivertraging).

De export (buiten petrochemische producten) is gedaald met 5,7% in september, volgend op een daling van 11% in de maand augustus, voornamelijk omwille van de val van de vraag in Europa en de VS. De uitvoer van elektronische producten (1/3de van de totale lokale productie) is verminderd voor de 17de opeenvolgende maand.

Daarentegen blijft de stadstaat relatief weinig geraakt door de bankcrisis op zich. De beurs van Singapore is gehalveerd sinds het begin van het jaar, maar draagt weinig bij tot de financiering van de economie.

De banksector is weinig blootgesteld aan risicokredieten en blijft sterk gekapitaliseerd, ook al zijn een terugloop van activiteiten en een verstrakking van de kredietvoorwaarden onvermijdelijk. De enorme expansie van private banking in de laatste jaren, is nu gematigd.

De regering heeft in oktober beslist om tot 2010 alle bankdeposito's te garanderen in SGD en buitenlandse valuta bij lokale en buitenlandse banken. Het gaat echter eerder om een maatregel om het vertrouwen in het lokale banksysteem te vrijwaren en om concurrentie van de buurlanden (die reeds eerder dergelijke maatregelen namen) te vermijden, dan wel om een poging om een potentiële crisis te bedaren. De regering voorziet eveneens bijkomende steun aan KMO's door een grotere staatsstussenkomst op het vlak van leninggaranties.

De regering heeft steeds een voorzichtig begrotingsbeleid gevoerd, met een overschot van 12% in 2007. Deze budgettaire buffer geeft haar vandaag de nodige speelruimte om de economie te ondersteunen. De twee soevereine investeringsfondsen GIC en Temasek beschikken eveneens elk over reusachtige reserves.

De investeringstoezeggingen hebben in de loop van het 2de semester 5 miljard EUR bereikt, het beste resultaat sedert eind 2005.

Vastgoedmarkt – stabilisatie op het hoogste niveau in 10 jaar. In de laatste twee jaar hebben de vastgoedprijzen terug het niveau van vóór de financiële crisis van 1997 bereikt.

Vandaag behoren de huurprijzen van kantoorruimte in Singapore tot de hoogste ter wereld. Daar waar ze in januari 2006 nog 46ste gerangschikt waren, staan ze nu op de 7de plaats. Bijna alle kantoorgebouwen in het *Central Business District* zijn volledig bezet.

Singapore is nu ook de 5de duurste stad van Azië voor residentiële woningen.

In zake industriële panden, is Singapore de 2de duurste vestigingsplaats van Azië geworden (na Japan).

De maatregelen die de overheid (eigenaar van 90% van het land) in het laatste kwartaal van 2007 heeft genomen en de internationale financiële instabiliteit hebben de immobiliënspeculatie sterk afgeremd. Het aantal vastgoedtransacties is in het 1ste semester 2008 met een derde afgenomen in vergelijking met het eerste trimester 2007. Tegelijkertijd blijft de sector geconfronteerd met een tekort aan arbeidskrachten zoals ingenieurs, met het gevolg dat de regering voor meer dan 2 miljard EUR projecten heeft uitgesteld, maar dan ook dat er een grote druk blijft op de prijzen.

Naargelang de aard en de ligging van de gebouwen en naar gelang het om verkoop of verhuur gaat, stagneren de prijzen of beginnen ze licht te zakken. Deze tendens zal zich zeker voortzetten, maar het is nog moeilijk de ernst ervan in te schatten.

Volledige tewerkstelling. De werkloosheidsgraad is licht gestegen sinds het einde van het jaar 2007, maar blijft zeer laag (2,3% in het 1ste semester). In het tweede trimester werden nog 70.600 nieuwe banen gecreëerd, maar de bijkomende werkgelegenheid zal nu vertragen.

De tewerkstelling en loonregelgeving zijn zeer flexibel in Singapore, wat de bedrijven toelaat om zich vrij vlot aan de vertraging van de economische activiteit aan te passen. Zo bijvoorbeeld voorziet de door de regering aanbevolen loonstructuur in een variabel gedeelte van 30% afhankelijk van de prestatie van het bedrijf.

Gezien de praktisch volledige tewerkstelling in Singapore (tot op vandaag!), ervaren de bedrijven moeilijkheden om gekwalificeerd personeel aan te werven en te behouden. De overheid heeft in 2007 het quotum voor het aantal buitenlandse arbeidskrachten dat de bedrijven in dienst mogen nemen praktisch verdubbeld. Het blijft niettemin moeilijk om bepaalde functies in te vullen, o.a. omdat sommige beroepen voorbehouden blijven aan bepaalde nationaliteiten.

Sterke inflatie. Tussen 2003 en 2007 heeft Singapore ideaal kunnen genieten van een sterke groei met een zeer lage inflatie.

Singapore voert al zijn energie en grondstoffen in en werd dan ook volop getroffen door de snelle stijging van de prijzen. De prijs van elektriciteit in het bijzonder is spectaculair gestegen. Over geheel 2008 zal de prijsstijging 42% bedragen.

Nadat de inflatie in de maand mei haar hoogste niveau in 27 jaar bereikte (+7,5), is die ondertussen lichtjes gezakt, tot 6,7% in september. De muntautoriteit van Singapore voorziet een inflatie in de orde van 6 à 7% over heel 2008 en van 3,5-4,5% in 2009.

Levenskosten. Singapore is de 13de duurste stad ter wereld en de 5de in Azië na Tokyo, Seoul, Hong-Kong, en Osaka (Mercer).

Monetair beleid. Gezien de openheid van de Singaporese economie, is de wisselkoers het bevoorrechte instrument van het monetaire beleid. De wisselkoers van de Singapore Dollar (SGD) wordt vastgesteld tegenover een geheim gehouden korf van munten.

Van april 2004 tot oktober 2008, heeft de Singaporese muntautoriteit (MAS) een beleid gevoerd van gematigde en graduele appreciatie van de SGD. MAS heeft de SGD eerst snel laten appreciëren om de (voornamelijk geïmporteerde) inflatie te verzachten, om op 10 oktober zijn politiek te wijzigen en zich eerder neutraal op te stellen tegenover de evolutie van de koers. Van een record niveau van 1,36 SGD voor 1 USD in de maand juli, is de SGD gezakt naar 1,5 voor 1 USD in oktober, daarmee de export terug aanzwengelend. De SGD is met 10,2% geapprecieerd tegenover de EUR tussen juli en 24 oktober (1,92 op deze datum).

Een sterke toevloed van buitenlandse kapitalen heeft gezorgd voor historisch lage rentevoeten, zodat de reële rente –na inflatie- momenteel één van de meest negatieve ter wereld is.

Perspectieven. De regering gaat voortaan uit van een groei van 3% over het hele jaar (ver onder de onderliggende potentiële groei van de economie 4-6%) en verwacht dat de recessie voortduurt in 2009. De analisten voorzien in het beste geval een nulgroei of een zeer zwakke groei in 2009.

3. Overzicht per sector en actualiteit

De dienstensector en de fabrieksindustrie vertegenwoordigen respectievelijk 65,9 en 24,1% van het BNP. Het overblijvende deel van het BNP is samengesteld uit de vastgoedsector (4,6%), de bouwsector (3,8%) en de openbare diensten (1,6%).

Arbeidsintensieve industrieën worden stilaan verlaten ten gunste van kapitaal- en kennisintensieve activiteiten met een hoge toegevoegde waarde. Zoals in de Europese Unie, wil de regering de openbare en private R&D investeringen tegen 2010 3% van het BNP laten uitmaken (vandaag 2,6%). De regering heeft in oktober 'Fusionopolis' ingehuldigd: een mini wetenschappelijk park dat de bestaande instituten in het domein van de fysieke wetenschappen, engineering en digitale technologieën groepeerd.

a) Diensten

Financiële diensten. De financiële diensten, die 12% van het BNP vertegenwoordigen en 6% van de actieve bevolking tewerkstellen, hebben in 2007 een groei van 17% gekend. In de laatste rangschikking van de Global Financial Centers Index, steekt Singapore voor het eerst Hong-Kong voorbij om de 3de plaats in te nemen (nog ver) achter New York en Londen. Singapore bekleedt de 4de plaats in de wereld op het gebied van verrichtingen op deviezen (5,8% van het totaal). Volgens de laatste telling zou de dagelijkse omloop van vreemde deviezen 71% gestegen zijn in 3 jaar.

Singapore is vandaag het 2de centrum in de wereld voor activa beheer (private banking) – ook al loopt Zwitserland nog ver voor (3-5% t.o.v. 30% van het totaal).

Analisten voorzagen vóór de crisis dat deze sector jaarlijks met 20-30% zou blijven groeien in de komende 3 jaar. De activa's die vanuit Singapore beheerd worden bedroegen ongeveer 450 miljard EUR eind 2006 (+24% tgo. 2005), waarvan 43% afkomstig van de Azië/Pacifiek regio, 24% van Europa en 11% van de VS. Het spreekt vanzelf dat de klanten van deze sector sterk te lijden hebben onder de crisis. Maar administratoren van offshore structuren worden overrompeld met vragen van nieuwe klanten om de efficiëntie van het beheer van hun patrimonium te verbeteren. Om buitenlands kapitaal te blijven aantrekken, heeft de regering in het kader van de begroting 2008 de fiscale last op verzekeringsproducten, islamitisch bankieren en privé kapitalen (afschaffing van successierechten) nog verder vermindert. De Multi Commodity Exchange of India (MCX, die o.a. de Gold & Diamond Exchange van Dubai uitbaat) zal in 2009 een grondstoffenbeurs openen (olie, goud, niet-ijzer metalen, landbouwproducten, koolstofkredieten).

Juridische diensten. Het Parlement heeft eind augustus 2008 een wet aangenomen die de toegang tot de sector openstelt voor buitenlandse juristen en advocatenkantoren.

Vervoer / Logistiek. Singapore werd in 2007 door de Wereldbank als beste logistiek centrum van de wereld gerangschikt.

De sector vervoer en logistiek vertegenwoordigt 9,4% van het BNP. Singapore is de 1ste containerhaven in de wereld en de luchthaven van Changi de 10de in termen van cargo volume.

Dankzij de nieuwe luchtvaartovereenkomst tussen België en Singapore, heeft het Nederlandse TNT zich in april in Changi gevestigd. Vanuit de luchthaven van Luik zal TNT vanaf mei 2008 Singapore (en zo de rest van Zuidoost Azië) bedienen.

Regionale vestigingen. Meer dan 4.000 multinationale bedrijven in alle sectoren hebben hun regionale basis in Singapore gevestigd. De Economic Development Board, het overheidsagentschap dat instaat voor het aantrekken van buitenlandse investeerders naar Singapore, heeft in het 1ste trimester 2008 een nieuw programma opgestart om internationale organisaties aan te trekken. De International Rubber Study Group heeft er in juli zijn eerst vergadering gehouden.

Toerisme en entertainment. Singapore wil als "global city with a vibrant buzz" een aantrekkelijk centrum voor cultuur en plezier worden in de regio. De sector stelt momenteel 8,8% van de actieve bevolking te werk en vertegenwoordigt 2,7% van het BNP (10,7% onrechtstreeks).

Het eiland wist 10,3 miljoen toeristen (waarvan 18.000 Belgen) aan te trekken in 2007. Na 51 maanden van voortdurende groei, is het aantal toeristen voor het eerst gedaald in het 2de trimester 2008.

Tegen 2015 wenst Singapore jaarlijks 17 miljoen toeristen aan te trekken. Deze ambitie wordt ondersteund door belangrijke investeringen in infrastructuur en door een dynamische aantrekkingspolitiek m.b.t. internationale evenementen.

Hotel infrastructuur: de bezettingsgraad van de hotelkamers bedroeg 87% in de loop van het afgelopen jaar. 12.000 nieuwe kamers zouden beschikbaar moeten worden in de komende 3-4 jaren. De eerste cijfers tonen een sterke daling (-11,6%) in het 2de semester.

Vrijtijdsbesteding infrastructuur: de *Singapore Flyer*, een reuzenrad 35 meter groter dan de *London Eye*, is in maart beginnen draaien. Twee *Integrated Resorts* met casino (en een pretpark *Universal Studios*) zijn in aanbouw. De bouw van een nieuwe cruisterminal in Marina South, die tegen 2010 de huidige capaciteit zal verdubbelen, is nu aangevat.

Sport evenementen: De stadstaat organiseerde haar eerste F1-Grand Prix (een nachtstratencircuit) in september 2008. In 2010 zal het gastland zijn voor de 1ste Olympische Jeugdspelen. Ondertussen is men van start gegaan met de bouw van een nieuw stadion en watersportcomplex.

Zakentoeerisme: Singapore is sinds september 2008 de nummer één in het klassement van de Union of International Associations en gaat aldus Parijs, Wenen en Brussel vooraf inzake het onthaal van meetings.

Medisch toerisme: In 2007 hebben 400.000 buitenlandse patiënten Singapore aangedaan voor medische dienstverlening. Men streeft ernaar om tegen 2012 het dubbel daarvan aan te trekken. Dit zou gepaard gaan met een zakencijfer van 3 miljard SGD en 13.000 nieuwe banen. Zie website: www.flyforhealth.com.

Onderwijs. Singapore heeft zich tot doel gesteld om tegen 2015 150.000 buitenlandse studenten aan te trekken (dubbel van het huidige aantal). Het aandeel van onderwijsdiensten in het BNP is verdubbeld van 2 tot 4% tussen 2003 en 2006.

ICT. De inkomsten van de sector (4% BNP) zijn met 15% gegroeid in 2007. In de loop van het jaar 2008 zou de overheid 390 openbare aanbestedingen in deze sector uitschrijven met een totaalwaarde van 700 miljoen EUR. Het belangrijkste project is de ontwikkeling van een draadloos hoge snelheid internetnetwerk.

Singapore heeft de ambitie om een regionale centrum van de media industrie te worden (creatie, beheer en distributie van inhoud). Enkele maanden na de aankondiging door Ubisoft van de opening van een studio heeft het DigiPen Institute of Technology zijn eerste campus buiten de VS in juli in Singapore geopend. Singapore werd genomineerd als gaststad voor het eerste festival voor film in 3D eind november 2008.

b) Industrie

De elektronische sector is sinds de jaren 60 de voornaamste bron voor de economische ontwikkeling van Singapore geweest. Vandaag gaat het nog steeds om de belangrijkste industriële sector (1/3 van de productie, de toegevoegde waarde en de investeringen in 2007). Singapore is de 2de stad (en het 6de land) in de wereld in termen van densiteit van fabrieken van semi-conductoren, met binnenkort ook een nieuwe productiesite van Samsung/Siltronics (700 miljoen EUR).

De productie van harde schijven, elektronica voor het grote publiek en computer randapparatuur daarentegen, ondergaat sinds het begin van 2007 de nadelige internationale conjunctuur. Hetzelfde geldt voor precisie engineering (10% van de industriële productie, 13% van de toegevoegde waarde). Investerings in deze sector duren toch voort. Zo bijvoorbeeld opende Sony in augustus haar eerste fabriek voor Lithium Ion batterijen in Zuidoost Azië.

Petrochemie. Met een capaciteit van 1,2 miljoen vaten per dag, is Singapore het 3de raffinaderij- en tradingcentrum in de wereld. De petrochemische cluster van Jurong behoort tot de 10 grootste ter wereld.

De productiewaarde van de petrochemische industrie heeft in 2007 die van de elektronica sector overschreden. De toegevoegde waarde in de petrochemie en de fijnchemie is relatief beperkt (11,8%), maar sinds begin 2007 werden in deze sector voor meer dan 4 miljard EUR investeringen aangetrokken (ExxonMobil, Lanxess, 3M, P&G...). Het productieniveau in het 1ste semester 2008 was slechts lichtjes hoger (1%) dan vorig jaar.

De biomedische sector vertegenwoordigt 10% van de industriële productie en ¼ van zijn toegevoegde waarde, bijna uitsluitend verwezenlijkt door de farmaceutica industrie.

De productie van medicamenten en medische hulpmiddelen is bijna verviervoudigd sinds het begin van het decennium en daarmee is het objectief al bereikt dat pas voor 2015 werd vooropgesteld. Wel dient tegelijkertijd opgemerkt te worden dat deze sector bijzonder volatiel is en dat het productieniveau van het 1ste semester 2008 10% lager lag dan het jaar voordien. Abbott en Novartis zullen beide een nieuw productiecentrum openen in Singapore volgend jaar.

De grootste uitdaging voor Singapore vandaag bestaat erin de stap te zetten van productie naar uitvinding en klinische testen. In september heeft DX Molecular Diagnostics Lab het eerste centrum in Singapore geopend voor de commerciële ontwikkeling van modules voor moleculaire diagnostiek. In oktober heeft Eli Lilly haar onderzoekscentrum voor de ontwikkeling van bio-markeurs uitgebreid.

De productie van medische technologie (implantaten, contactlenzen, medische instrumenten) groeit eveneens.

Transport engineering (10% van de productie en toegevoegde waarde van de industrie) kent sinds 3 jaar een groei van meer dan 20% - de sterkste in de industrie. De Singaporese scheepsbouw (+33% in 2007) industrie bezit 20% van het wereldmarktaandeel in herstellingsactiviteiten en 60% van die van offshore boorinstallaties die in juni spectaculaire bestellingen heeft geboekt (500 miljoen EUR). De sector blijft een sterke groei kennen (10% in september). De luchtvaartindustrie (vooral vliegtuigonderhoud) stelt 19.000 personen te werk en rekent er op te kunnen profiteren van de groei van de Aziatische markt.

Milieu industrie en diensten. Tegenwoordig bedraagt de productie van biodiesel in Singapore 650.000 ton per jaar (tpj). De regering heeft zich als doel gesteld om tegen 2015 een productie van 3 miljoen tpj te bereiken. Renewable Energy Corp heeft de bouw van werelds grootste fabriek voor zonnepanelen vooropgesteld (een investering van 3 miljard EUR). In de loop van het 1ste trimester van 2008 hebben Oerlikon Solar en NorSun beide de bouw in Singapore van hun eerste Aziatische fabriek aangekondigd. In juni heeft Singapore de eerste International Water Week georganiseerd, om zijn bekendheid in deze sector te versterken. Daimler heeft recent voor Singapore gekozen om een versie van de Smart Fortwo te testen, die werkt op propere brandstoffen (Jatropha, GTL).

c) Infrastructuur en energie

Een aantal belangrijke vastgoed- en infrastructuurprojecten (Marina Bay Financial Center, nieuwe metrolijn,..) worden momenteel gerealiseerd en zouden vanaf 2010 het aanbod van kantoorruimte substantieel moeten verruimen en het stadscentrum moeten helpen ademen. Het nieuw stedenbouwkundig plan voor de periode 2008-2015 zal klaar zijn tegen het einde van het jaar. Het belooft het aanzicht van verschillende plaatsen op het eiland gevoelig te transformeren.

In mei heeft Singapore een doenbaarheidstudie gelanceerd om na te gaan of een aantal infrastructuren (elektriciteit- en zuiveringscentrale, logistiek, etc.) ondergronds kunnen opgeslagen worden.

De regering heeft onlangs een investering van 13 miljard EUR over de volgende 10 jaar voor de ontwikkeling van 100 km nieuwe metrolijnen bekendgemaakt.

Energie. De elektriciteitscentrale Senoko (30% van de bestaande capaciteit) werd begin juli verkocht. In de komende maanden zou Temasek nog PowerSeraya van de hand moeten doen.

Met de liberalisering van de gasmarkt werd op 15 september van start gegaan. Eind juni heeft Gaz de France een partnerschap met de publieke onderneming Singapore Power ondertekend voor de ontwikkeling van de 1e LNG- terminal, die vanaf 2012 operationeel moet worden.

4. Buitenlandse handel

Omvang. De Singaporese buitenlandse handel bedraagt bijna 4 maal de omvang van het BNP. Singapore is de 8ste wereldexporteur en –importeur van diensten en de 9de voor goederen (indien de Europese Unie als één economische entiteit wordt beschouwd en de interne EU handel wordt uitgesloten).

De helft van de export is wederuitvoer.

Elektronische producten zijn goed voor 40% van de uitvoer.

De groei van de buitenlandse handel (buiten petroleumproducten) is relatief gematigd in 2007 (4,5%), onder andere omwille van de forste daling van elektronica prijzen. Na een zeer zwakke stijging in het 1ste trimester (0,6%), onderging de buitenlandse handel een inkrimping van 5,5% in het 2de trimester.

Vrijhandelsakkoorden (VHA). Het gewogen gemiddelde douanetarief is nihil in Singapore. De stadstaat ontwikkelt actief haar netwerk van VHA op multilateraal, regionaal en bilateraal vlak om haar aantrekkingskracht als commerciële draaischijf te versterken.

Singapore heeft 13 VHA afgesloten (China, VS, Japan, Australië, Nieuw-Zeeland, India, Zuid-Korea, EFTA (Zwitserland, Noorwegen, IJsland en Liechtenstein), Panama, Peru, Jordanië, Gulf Cooperation Council en met de drie andere lidstaten van “the Pacific 4” (Chili, Nieuw-Zeeland en Brunei).

Op 23 oktober heeft Singapore een VHA getekend met China, dat afschaffing voorziet van de douanerechten voor het geheel van de Chinese import vanaf 1 januari 2009 en de vrije toegang voor 95% van de Singaporese export vanaf 2010. Het akkoord vergemakkelijkt ook de erkenning van bepaalde beroepskwalificaties en diensten in mode 4 (aanwezigheid van fysieke personen).

Onderhandelingen zijn nog lopende met Canada, Mexico, Egypte, Pakistan, Sri Lanka en Marokko.

Als lid van ASEAN is Singapore betrokken bij de onderhandeling van vrijhandelsakkoorden met China, Zuid-Korea, India, Australië, Nieuw-Zeeland en de EU. Het VHA tussen ASEAN en Japan is eind oktober in werking getreden.

Handelsrelaties met de Europese Unie. De EU is na Maleisië de 2de handelspartner en de 2de belangrijkste exportmarkt van Singapore. De export van de EU naar Singapore is fors gestegen in 2007 (13%). De invoer vanuit Singapore in de EU is veel verminderd sinds september 2007 door een sterke daling van de vraag naar elektronica en farmaceutica producten.

De onderhandelingen voor een Partnerschap- en Samenwerkingsakkoord tussen Singapore en de EU zijn al 2 jaar geblokkeerd omwille van de weigering van Singapore om bepalingen op te nemen van de Europese Spaarrichtlijn. Deze bepalingen zouden de verdere ontwikkeling van de financiële diensten in Singapore kunnen belemmeren. Ondertussen kreeg de Europese Commissie in juni 2007 een mandaat van de EU-lidstaten voor het opstarten van FTA-onderhandelingen met ASEAN.

Handelsrelaties met België. Singapore is de 1ste partner van België in Zuidoost Azië voor de handel van diensten en de 2de voor de handel van goederen. Omgekeerd is België het Europese distributiecentrum van Singapore:

- de haven van Antwerpen heeft in 2007 de haven van Rotterdam voorbijgestoken als belangrijkste handelspartner van Singapore. PSA behandelt met 5 terminals in Antwerpen en 1 in Zeebrugge de overslag van het grootste deel van het containervolume in België.
- de luchthaven van Zaventem is de Europese "hub" van Singapore Airlines Cargo (naast Schiphol)
- Sinds mei 2008 bedient TNT Europa en Azië vanuit de luchthavens van Luik en Singapore

De volgende tabellen onderstrepen het belang van België als Europees distributieplatform voor Singaporese exportproducten.

Nationaal Concept (goederen bestemd voor de Belgische markt)					
	2004	2005	2006	2007	1ste semester 08
Export (BE→SING)	394,7	441,6	428,3	431,6	211,5
Import (SING→BE)	399	458,2	723,7	397,2	512
Balans	-4,3	-16,6	-295,4	34,4	-300,5

In miljoen EUR

Communautair Concept (+ goederen in transit naar andere EU landen)					
	2004	2005	2006	2007	1ste semester 08
Export (BE→SING)	440,7	500,4	522,2	530,4	250,4
Import (SING→BE)	462,8	573,1	827,9	1.083,1	520,7
Balans	-22,1	-72,7	-305,7	-527,2	-270,3

In miljoen EUR

Chemische producten en machines en toestellen zijn beide goed voor 1/3de van de totale uitvoer- en invoercijfers. Kunststof maakt 1/10de van het totaal uit.

5. Investerings

Sinds haar onafhankelijkheid biedt Singapore aan westerse multinationals een bevoorrechte toegang tot de Aziatische markt. Voortaan wil de stadsstaat dezelfde rol spelen voor Aziatische vennootschappen die zich willen internationaliseren.

Buitenlandse investeringen in Singapore. Na Hongkong (en vóór België), is Singapore het land waar de verhouding tussen de stock van investeringen en het BNP het hoogste is ter wereld (159%).

Singapore heeft in 2007 bijna 400 nieuwe buitenlandse investeringsprojecten aangetrokken, goed voor een record totaalbedrag van ongeveer 8 miljard EUR (het dubbel van 2006). De helft van deze investeringen zijn afkomstig uit de EU. De stroom van Belgische investeringen in Singapore bedroeg 564 miljoen EUR in 2006, het hoogste bedrag in heel Azië (Eurostat).

Singaporese investeringen in het buitenland. De stock van Singaporese investeringen in het buitenland bedroeg eind 2006 245 miljard EUR (incl. financiële investeringen), zijnde 18% meer dan het jaar voordien (en 74% meer dan in 2001). Meer dan de helft van de Singaporese directe buitenlandse investeringen zijn gevestigd in Azië, 9% in Europa. België is een belangrijk ontvangststaat van Singaporese investeringen. Tegen 2012 zal PSA er 1 miljard EUR hebben geïnvesteerd.

GIC (The Government of Singapore Investment Corporation) en Temasek Holdings zijn de motoren van de Singaporese investeringen in het buitenland.

GIC is een investeringsfonds opgericht in 1981 voor het behoud van de koopkracht van de wisselreserves van Singapore. Het zou vandaag het tweede belangrijkste sovereign wealth fund ter wereld zijn, met een portfolio die op 215 à 330 miljard USD geschat wordt. GIC mag niet investeren in Singapore. Haar portfolio telt voornamelijk financiële activa's. Haar vastgoedfiliaal (GIC Real Estate) zou evenwel één van de 10 grootste in de wereld zijn. In januari 2008 heeft GIC een participatie van 10% in UBS en van 4% in Citigroup genomen. In april is GIC in de energiesector beginnen te investeren.

Temasek, opgericht in 1974 om de staatsbedrijven te beheren, zou vandaag het 7de grootste sovereign wealth fund ter wereld zijn met een portfolio geraamd op 108 miljard USD. Temasek houdt onder andere belangrijke participaties in 7 van de 10 grootste niet-financiële Singaporese multinationals (Singapore Airlines en PSA niet meegerekend), in de grootste lokale bank (DBS) en in een aantal buitenlandse financiële instellingen (StanChart, BoC, ICICI, Merrill Lynch, enz). In mei heeft Temasek een nieuw investeringsfonds opgestart: Orchard Energy, gewijd aan de energiesector.

Terwijl in 2005 nog de helft van haar bezittingen in Singapore gebaseerd waren, vertegenwoordigen die nu nog maar 38%. Haar Aziatische portefeuille (zonder Japan) is in dezelfde periode verdubbeld tot 40%. In april heeft Temasek nieuwe kantoren in Mexico en Brazilië geopend.

Singapore ontwikkelt actief haar netwerk van **dubbelbelastingverdragen** en van **verdragen ter bevordering en bescherming van investeringen**, zowel om de investeringen van haar bedrijven te vergemakkelijken als om haar aantrekkingskracht als regionale basis nog te verhogen.

In het kader van de begroting 2008 werd voorzien dat de gunst van niet-dubbele belasting algemeen zou worden toegepast en dus eenzijdig zou uitgebreid worden m.b.t. opbrengsten afkomstig van landen met welke Singapore nog geen verdrag heeft afgesloten.

Het nieuwe verdrag ter vermindering van dubbele belasting tussen Singapore en België werd in juni door het Belgisch parlement geratificeerd en zou op 1 januari 2009 in werking kunnen treden.

Het verdrag tussen België (BLEU) en Singapore ter bevordering en bescherming van investeringen van 1980 wordt momenteel heronderhandeld.

6. Nuttige e-mailadressen en websites

a) *Websites:*

- Singapore behoort tot de koplopers in de wereld op het gebied van e-government. Getuige hiervan de bijzondere overzichtelijke en gebruiksvriendelijke **website van de Singaporese overheid**: www.gov.sg
- **Economic Development Board**, het overheidsagentschap dat instaat voor het aantrekken van buitenlandse investeerders naar Singapore: www.edb.gov.sg
- **International Enterprise**, het overheidsagentschap ter ondersteuning van de exportactiviteiten van Singaporese bedrijven: www.iesingapore.gov.sg
- **A-star**, het overheidsagentschap ter ontwikkeling van nieuwe technologieën en wetenschappelijk onderzoek in Singapore: www.a-star.gov.sg
- **Gouden Gids van Singapore**: www.yellowpages.com.sg
- **Business Times**, belangrijkste economisch dagblad van Singapore: business-times.asia1.com.sg
- **Belgische Ambassade te Singapore**: www.diplomatie.be/singapore
- **Belgisch-Luxemburgse Associatie (BLAS)** in Singapore: www.blas.org.sg
- **Belgium Luxembourg Business Group (BLBG)**: <http://blbg.org.sg/index.php>
- **Ambassade van Singapore te Brussel**: www.mfa.gov.sg/brussels
- **Statistieken**: www.singstat.gov.sg
- **Centrale Bank**: www.mas.gov.sg
- **Ministerie van Buitenlandse zaken**: www.mfa.gov.sg
- **Ministerie van Financiën**: www.mof.gov.sg
- **Doing Business with Singapore (World Bank Group)**: www.doingbusiness.org/ExploreEconomies/?economyid=167
- **Wereld Handelsorganisatie (WHO)**: www.wto.org/french/thewto_f/countries_f/singapore_f.htm
- **Wereld Bank**: www.worldbank.org/sg
- **OESO**: www.oecd.org/infobycountry/0,2981,en_2649_201185_1_70768_1_1_1,00.html
- **IMF** : www.imf.org/external/country/SGP/index.htm

- **Country Profile (BBC News) :**

http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/country_profiles/1143240.stm

Uitstekend vertrekpunt op internet: site van de University of Colorado : grote verzameling van diverse links (gouvernementele sites, landenprofielen, databases, diplomatieke relaties, gezondheid, ...)

<http://ucblibraries.colorado.edu/govpubs/for/singapore.htm>

b) e-mailadressen:

- **Belgische Ambassade te Singapore:** singapore@diplobel.org
- **FIT/Export Vlaanderen Singapore:** singapore@fitagency.com
- **Brussels Export / Awex Singapore:** info@bruwex.sg
- **Belgium Luxemburg Business Group (BLBG):** blbgsecretary@gmail.com
- **Singaporese Ambassade te Brussel:** singemb_bru@sgmfa.gov.sg